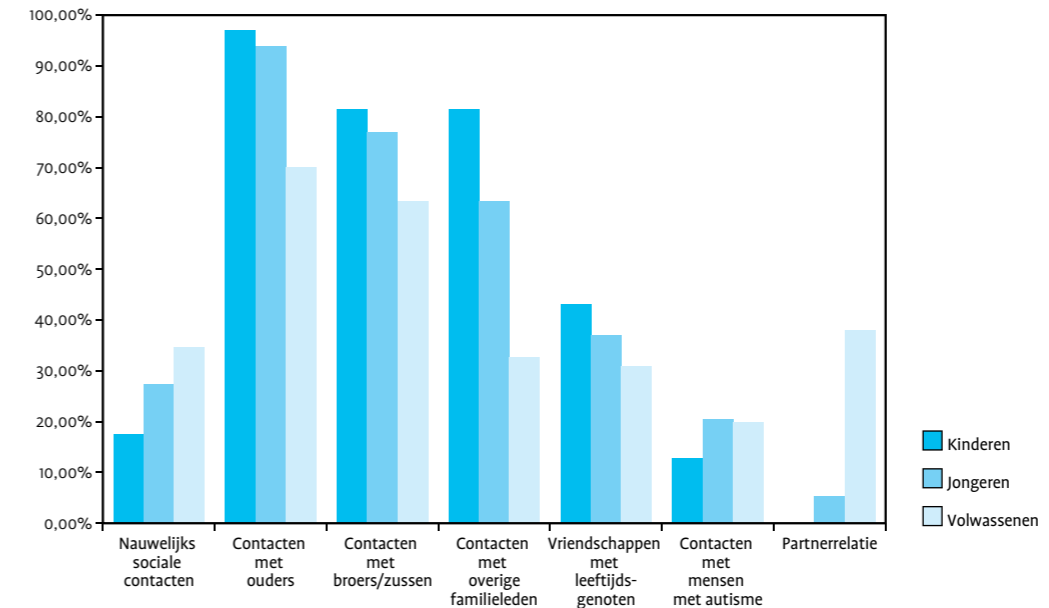

Onder de loep:

Sociale relaties en autisme in cijfers

DOOR: SANDER BEGEER, MARLIES WIERDA
EN BERNADETTE WIJNKER

‘Deficiënties in het ontwikkelen, onderhouden en begrijpen van relaties, variërend van bijvoorbeeld problemen met het aanpassen van gedrag aan verschillende sociale omstandigheden; moeite met deelnemen aan fantasiespel of vrienden maken; tot afwezigheid van belangstelling voor leeftijdsgenoten’

(uit: DSM-5. APA, 2013; pagina 106)

De tekst hiernaast is één van de criteria die nodig zijn voor een Autismspectrumstoornis in de nieuwe DSM-5. Beperkingen in sociale relaties zijn dus kenmerkend voor alle mensen met autisme. Maar wat betekent dat dan? Wat weten we eigenlijk over de sociale relaties van mensen met autisme in Nederland? Wat zijn de onderlinge verschillen? In hoeverre is de belangstelling voor leeftijdsgenoten inderdaad afwezig? En hoe gaat het met sociale relaties als kinderen volwassen worden?

Het Nederlands Autisme Register (afname 2013) geeft inzicht in de ontwikkeling van sociale relaties bij mensen met autisme in verschillende leeftijdsfasen. We hebben gegevens hierover verzameld bij 807 kinderen (0-12 jaar), 1416 jongeren (13-23 jaar) en 1297 volwassenen (ouder dan 23 jaar).

Volwassenen vaker in sociaal isolement

Bij de vergelijkingen tussen deze leeftijdsgroepen valt op dat het aantal deelnemers met nauwelijks sociale contacten toeneemt met de leeftijd: 18% van de kinderen, 28% van de jongeren en 35% van de volwassenen heeft nauwelijks sociale relaties. We zien dus de groep *zonder* sociale relaties toenemen van ongeveer 1 op de 5 kinderen naar 1 op de 3 volwassenen.

Relaties met ouders, familie en vrienden

Wanneer je volwassen wordt is het een natuurlijke ontwikkeling dat contacten met ouders en familie afnemen, terwijl overige sociale contacten toenemen. In bijgaande grafiek is te zien dat ook mensen met autisme minder contact met hun ouders en familieleden hebben naarmate ze ouder worden, en dat ze meer overige sociale contacten hebben.

Echter: vriendschappen met leeftijdsgenoten lijken óók af te nemen naarmate mensen met autisme ouder worden: 43% van de kinderen met autisme is bevriend met leeftijdsgenoten, tegenover 37% van de jongeren en 31% van de volwassenen. Wel heeft 20% van de volwassenen die deelnamen aan het NAR vriendschappen met andere mensen met autisme, en heeft 38% een partnerrelatie.

Een mogelijke verklaring voor de afname van vriendschappen met leeftijdsgenoten is dat naarmate je ouder wordt, er meer en meer van je wordt verwacht dat je zelfstandig deze relaties en vriendschappen opbouwt en onderhoudt. Dat is iets wat mensen met autisme lastig kunnen vinden. Dit geldt ook voor de hoog opgeleiden en vrouwen onder hen – groepen die normaal gesproken gemakkelijker sociale relaties aangaan en onderhouden (Pugliesi & Shook, 1998). [Lees in het artikel op pagina 12-13 meer over trainingen in sociale en relationele vaardigheden voor jongeren met autisme.](#)

Sociale relaties en welbevinden

De tevredenheid over de sociale relaties verschilt niet veel tussen de leeftijdsgroepen, al ligt deze wel iets lager in de volwassen groep; 48% van de kinderen, 52% van de adolescenten en 44% van de volwassenen geeft aan tevreden te zijn met hun sociale relaties.

Ook zien we dat volwassenen aangeven dat ze zich minder gelukkig voelen dan de kinderen en jongeren die deelnamen en dat dit onder andere samenhangt met de tevredenheid over hun sociale relaties.

Vrijtijdsactiviteiten om elkaar te ontmoeten

Er blijkt veel behoefte te zijn aan vrijetijdsbesteding specifiek voor mensen met autisme; aan onderling contact en samen activiteiten ondernemen. Momenteel is er meer specifieke vrijetijdsbesteding voor kinderen met autisme dan voor volwassenen, en dat zien we ook terug in de cijfers: 20% van de kinderen versus 16% van de jongeren en 8% van de volwassenen neemt deel aan specifieke vrijetijdsactiviteiten voor mensen met autisme.

Activiteiten die specifiek zijn ontwikkeld voor volwassenen met autisme, zoals Autismecafés, zijn wel zeer populair.

[Lees meer hierover in de artikelen op pagina 16-19.](#)

Lezing Sander Begeer op het NVA AutismeCongres 2015

Op het NVA AutismeCongres op 13 november in Utrecht zal Sander Begeer een presentatie houden over de brede toepassingsmogelijkheden van de cijfers uit het NAR. Van belangenbehartiging tot (wetenschappelijk) onderzoek naar de behoefte aan specifieke voorzieningen voor mensen met autisme, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, werken en onderwijs.

Kinderen en jongeren maken relatief meer gebruik van sport voor mensen met autisme en Auti-Actie-Dagen. [Lees meer hierover in de artikelen op pagina 14-15 en op pagina 44-45.](#)

Referenties

- Begeer, S. Wierda, M. & Venderbosch, S. (2013). Allemaal Autisme, Allemaal Anders. Bilthoven: NVA. (gratis te downloaden via: www.nederlandsautismeregister.nl).
- Pugliesi, K., & Shook, S. L. (1998). Gender, Ethnicity, and Network Characteristics: Variation in Social Support Resources. *Sex Roles*, 38, 215-238.

Nederlands Autisme Register

Het Nederlands Autisme Register (NAR) is opgericht door de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). Het doel van dit register is om via online vragenlijsten zoveel mogelijk informatie te verzamelen over mensen met autisme in Nederland. Hierdoor kunnen we meer inzicht krijgen in de verschillen tussen mensen met autisme. Hoe ziet hun leven eruit, en hoe ontwikkelt zich dat in de loop van de tijd? Door grote groepen mensen over langere tijd te volgen, kunnen ontwikkelingen in de leefsituatie scherp in beeld gebracht worden.

[Meer informatie en aanmelden: www.nederlandsautismeregister.nl](http://www.nederlandsautismeregister.nl)

